

**ZA KRÓLA SASA JEDZ, PIJ I POPUSZCZAJ PASA
(KL. VI). GDZIE... TRZECH SIĘ BIJE, TAM... POLSKA
KORZYSTA, CZYLI O SYTUACJI POLSKI PRZED
I WOJNĄ I NA JEJ POCZĄTKU (KL. VII)**

**JULIA
MIŚKOWICZ**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii dla szkoły podstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
dr Anna Araucz
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł zajęć/lekcji

Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa (kl. VI). Gdzie... trzech się bije, tam... Polska korzysta, czyli o sytuacji Polski przed I wojną i na jej początku (kl. VII)

Cele ogólne

Uczeń:

- ocenia pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej w czasach saskich (kl. VI);
- charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w przededniu i po wybuchu wojny (kl. VII).

Cele operacyjne

Uczeń w klasie VI:

- zna unię polsko-saską i jej skutki;
- opowiada o wielkiej wojnie północnej i wojnie domowej w Rzeczypospolitej; o sejmie niemym i wzroście zależności Rzeczypospolitej od sąsiadów;
- charakteryzuje rządy Augusta II i Augusta III;
- wyjaśnia znaczenie powiedzenia „za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”;
- zna terminy: *sejm niemy*, *pijarzy*, *Collegium Nobilium*.

Uczeń w klasie VII:

- zna oczekiwania Polaków wobec wojny;
- opowiada o walkach na froncie wschodnim (bitwy pod Tannenbergiem i Gorlicami), polskich formacjach zbrojnych u boku Rosji, Błękitnej Armii gen. J. Hallera;
- ocenia polski wysiłek zbrojny i dyplomatyczny;
- wymienia prace państwowotwórcze podczas wojny;
- charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w przededniu i po wybuchu wojny;
- zna okoliczności sprawy spiskiej, **sytuację Trybsza i Spisza, Orawy i Czadeckiego**;
- zna terminy: *Legiony Polskie*, *kryzys przysięgowy*, *Akt 5 listopada*, *Rada Regencyjna*, *linia Curzona*.

Uczeń ze SPE w klasie VI:

- zna unię polsko-saską i jej skutki;
- wyjaśnia znaczenie powiedzenia „za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”;
- zna terminy: *pijarzy*, *Collegium Nobilium*.

Uczeń ze SPE w klasie VII:

- zna oczekiwania Polaków wobec wojny;
- opowiada o polskich formacjach zbrojnych u boku Rosji, Błękitnej Armii gen. J. Hallera;
- zna okoliczności sprawy spiskiej, **sytuację Trybsza i Spisza, Orawy i Czadeckiego**;
- zna terminy: *Legiony Polskie*, *Akt 5 listopada*, *Rada Regencyjna*.

Metody/techniki/formy pracy

praca w grupach, projekt, praca z książką, mapą, gałązka logiczna.

Środki dydaktyczne

podręcznik, mapa, <http://know-howhistoria.pl/krzyzowka-historyczna-wettinowie/>, <http://know-howhistoria.pl/mapa-mysli-i-wojna-swiatowa/>.

Opis przebiegu zajęć/lekcji

1. Uczniowie klasy VI rozwiązują krzyżówkę (<http://know-howhistoria.pl/krzyzowka-historyczna-wettinowie/>). Nauczyciel, korzystając z mapy myśli (<http://know-howhistoria.pl/mapa-mysli-i-wojna-swiatowa/>), opowiada uczniom klasy VII o początkach I wojny. Mówi o walkach o niepodległość, a także Błękitnej Armii. Nawiązując do miejscowości uczniów, wspomina o mieszkańcach, którzy uczestniczyli w tych walkach na wielu frontach. Uczniowie wklejają otrzymaną mapę myśli do zeszytu na środek kartki tak, by móc wokół niej zmieścić notatkę. Rozpoczynają pracę samodzielną – uzupełniają mapę myśli, rysują też oś czasu, zaznaczając najważniejsze wydarzenia. Korzystają z podręcznika/źródła.
2. Klasa VI w parach sprawdza poprawność rozwiązania krzyżówki. Nauczyciel pyta uczniów o wolną elekcję i sytuację Polski. Metodą gałązki logicznej opowiada o tym, jak doszło do rządów Wettinów w Polsce oraz jakie to przyniosło skutki. Tłumaczy znaczenie popularnego powiedzenia. Uczniowie przenoszą gałązkę do zeszytu.
3. Nauczyciel kontroluje pracę klasy VII. Zwraca szczególną uwagę na uczniów ze SPE, którym wcześniej dał kartę pracy do wypełnienia. Nie jest to mapa myśli (metoda zbyt zawiła dla ucznia ze SPE). Uczniowie obu klas na podsumowanie grają w przygotowane wcześniej przez nauczyciela „kaboom”! W domu uczniowie ustnie utrwalają wiadomości.

Komentarz metodyczny

4. Nauczyciel może wypisać kilka podstawowych pytań, na które **uczeń ze SPE** powinien znaleźć odpowiedź, czytając dany materiał. Pozostawia większą ilość czasu na przygotowanie. W czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomaga ucznia ze specjalnymi potrzebami, daje więcej czasu na przypomnienie, dyskretnie naprowadza. Nauczyciel stosuje techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie oraz wprowadza dodatkowe środki dydaktyczne, np. ilustracje, plansze, uproszczone mapki, schematy, zakreślacze itp. Często podchodzi do ucznia w trakcie samodzielnej pracy, w celu udzielania dodatkowej pomocy lub wyjaśnień. Nauczyciel premiuje samodzielność wykonania pracy. Stosuje inną formę oceny, np. pochwałę, naklejkę, ułatwienie zdobycia sprawności (opis w programie).

5. Nauczyciel dzieli swoją uwagę między dwie klasy, wspierając uczniów ze SPE, udzielając wskazówek wszystkim. Klasy łączone wymagają od niego koncentracji przez całe 45 minut.
6. Nauczyciel może (i powinien) przed lekcją niektóre elementy – np. notatki – rozrysować na tablicy; nie ma potem obawy, że zabraknie czasu. Jest to ważne przy lekcji łączonej.
7. Kształcone kompetencje:
 - **w zakresie rozumienia i tworzenia informacji** – poprawność wypowiedzi uczniów, czytanie i słuchanie ze zrozumieniem, wyrażanie się w sposób precyzyjny i zwięzły;
 - **w zakresie umiejętności uczenia się** – zarządzanie własnym czasem, rozwiązywanie problemów, zdobywanie, przetwarzanie, ocenianie i przyswajanie nowych informacji;
 - **obywatelskie** – świadomość i rozumienie tożsamości kulturowej własnego kraju w interakcji z innymi kulturami oraz umiejętność zobaczenia i zrozumienia różnych punktów widzenia;
 - **w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej** – uznanie ważności i szacunek dla kreatywnego wyrażania myśli, świadomość dziedzictwa kulturowego oraz miejsca w świecie, otwartość na różne formy ekspresji kulturowej i szacunek dla odmiennych kultur.
8. **Treści interdyscyplinarne:** geografia (mapa), edukacja regionalna (udział mieszkańców wsi w I wojnie, sprawa przynależności Spisza do Polski).